

นิทานสุภาษิตจีน (117)

成语故事 (一百十七)

(ที่มาภาพ: <http://image.baidu.com/search>)

นิทานสุภาษิตจีนที่ “เรียนไทยได้จีน” จะนำเสนอในฉบับนี้คือ 瓜田李下 Guā tián lǐ xià (กฺวา เกียน หลี่ เซี่ย) โดย คำว่า 瓜 guā (กฺวา) แปลว่าแตง 田 tián (เกียน) แปลว่านา 李 lǐ (หลี่) แปลว่าพลัม ลูกพลัม 下 xià (เซี่ย) แปลว่าลง ก้มลง แปลว่า ผ่านสวนแตง อยู่ก้มลงแคะดินที่เนียนรองเท้า ผ่านสวนพลัมอย่ายกมือไปจัดหมวก เป็นคำที่อธิบายท่าทางหรือพฤติกรรมที่จะทำให้คนพบเห็นคิดไปในทางไม่ดี

จีนในยุคราชวงศ์เหนือ-ใต้ 南北朝 Nán Běi Cháo (หนาน เป่ย์ ฉา) (ช่วงปี ค.ศ.386-589 หรือยุคชวังก่อนราชวงศ์สุย) แม้ว่าในยุคนี้บ้านเมืองวุ่นวาย เกิดสงครามช่วงชิงความเป็นใหญ่อย่างไม่หยุดหย่อน แต่ก็เชื่อว่าไม่มีเรื่องดีๆ เกิดขึ้น ดังในนิทานสุภาษิตนี้ มีเรื่องเล่าว่ามีขุนนางผู้ซื่อสัตย์คนหนึ่งนามว่า เหวยวียน ยวี่ชิว 袁聿修 Yuán Yùxiū กำพร้าตั้งแต่เด็ก ต้องอาศัยญาติเลี้ยงดูอยู่ยากลำบาก แต่เขาก็ไม่เคยย่อท้อต่อชะตาชีวิต นอกจากทำงานหาเลี้ยงตนแล้ว ยามว่างก็จะตั้งใจเล่าเรียนหาความรู้

เขาเป็นคนเจียมขริม ทำการสิ่งใดก็คิดอย่างละเอียดรอบคอบ เมื่อเหวยวียน ยวี่ชิวเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ก็สอบได้เป็นขุนนาง ด้วยความขยันและซื่อสัตย์ ตำแหน่งหน้าที่จึงค่อยๆ สูงขึ้นเรื่อยๆ จนได้เลื่อนขั้นเป็นขุนนางผู้ใหญ่ เข้าถวายงานในวัง แม้ว่าเขาจะมีตำแหน่งใหญ่โตแล้ว เขาก็ไม่เคยที่จะหลงลืมตน ตั้งหน้าตั้งตาทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีเรื่องเล่าว่า เขาไม่เคยแม้แต่จะดื่มเหล้าพริของใครๆ

ดังนั้นเขาจึงได้รับฉายาจากบรรดาขุนนางด้วยกันว่า คุณชายผู้ขาวสะอาด การทำงานของเขาก็ได้รับความไว้วางใจจากกษัตริย์ จึงได้รับมอบหมายภารกิจสำคัญๆ เสมอ มีครั้งหนึ่ง เขาได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนพระองค์ออกตรวจราชการเมืองหนึ่ง เมื่อไปถึงก็ได้รู้ว่าเมืองที่เขามาตรวจราชการนี้ มีเพื่อนเก่าเพื่อนซี้ของเขาเป็นเจ้าเมือง ทั้งคู่พบเจอกันก็ดีใจ เพื่อนเขาเลี้ยงอาหารเพื่อต้อนรับ แต่เขาปฏิเสธ และหลังจากเสร็จสิ้นภารกิจและเตรียมตัวเดินทางกลับ เพื่อนของเขาที่หวังดีอยากมอบผ้าแพรไหมอย่างดี จึงให้คนรับใช้ส่งมาให้เขาขังที่พักรับรอง เขารู้สึกลำบากใจยิ่งนัก เพราะเขาปฏิเสธงานเลี้ยง ตอนนีถ้าปฏิเสธของชิ้นนี้อีก เพื่อนคงจะโกรธเขาแน่ แต่ถ้าหากเขารับไว้ ก็จะเป็นที่ครหาได้ว่ารับสินบน ด้วยเหตุนี้เขาจึงเขียนจดหมายทิ้งไว้ฉบับหนึ่งแล้วเดินทางออกจากเมืองตั้งแต่คืนนั้นเลย เพื่อไม่ให้เพื่อนหรือตัวเองต้องลำบากใจอีก ข้อความในจดหมายมีเนื้อหาว่า “อันน้ำใจเพื่อนที่ให้มา

นั้น ช้ารับไว้ด้วยใจ แต่ผ้าแพรไหมนี้ช้าไม่อาจรับเอาได้ เราทำนองก็รู้คำสอนคนโบราณท่านว่า เมื่อยามเดินผ่านสวนแดง อย่าก้มลงแคะรองเท้า ยามเดินผ่านสวนพลัม ห้ามยื่นมือไปจัดหมวก เพราะคนไม่รู้ความจริงเมื่อเห็นท่าทางของเราตอนนั้นเข้า ก็จะคาดเดาไปในทางไม่ดีต่างๆ นานาได้ เรามาในครั้งนี้ก็ด้วยภารกิจ มีใช้ส่วนตัว ทำให้ไม่อาจที่จะรับสิ่งของที่เป็นน้ำใจจากเพื่อนได้” เพื่อนของเขาเมื่อเห็นจดหมายของเขาในวันต่อมาก็ได้แต่ถอนใจ และชื่นชมเพื่อนคนนี้อย่างมาก

ข้อคิดจากประโยคสุภาษิตนี้

成语比喻：容易引起怀疑的场合。

成語比喻：容易引起懷疑的場合。

Chéngyǔ bǐyù: Róngyì yǐnqǐ huáiyí de chǎnghé.

เฉิงยู่ ปี้ยู่: หรงอี้ อี้นฉี หุวยอี้ เตอะ ฉ่างเหอ.

สุภาษิตเปรียบว่า สถานการณ์หรือสถานที่ที่ทำให้คนอื่นสงสัย

ประโยคตัวอย่างที่ใช้สำนวนสุภาษิตนี้ เช่น

在考场上，你鬼鬼祟祟的动作，虽无心作弊，也难免有瓜田李下之嫌。

在考場上，你鬼鬼祟祟的動作，雖無心作弊，也難免有瓜田李下之嫌。

Zài kǎochǎng shàng nǐ guǐguǐsuìsuì de dòngzuò, suī wúxīn zuòbì, yě nánmiǎn yǒu guā tián lǐ xià zhī xián.

ใจ ขาวฉ่าง ฉิ่ง, หนึ่ กุ่ยกุ่ย ซุ่ยซุ่ย เตอะ โต้งจ้าว ,ซุ่ย อู่ซิ่น จี้วี้, เหย หน่านเหมี่ยน โห่ยว่ กุวา เตียน หลี่ เชี่ย จือ เลียน

ในห้องสอบนั้น ท่าทางของคุณมันลึกลับ ลึกลับ กระสับกระส่าย แม้ว่าจะไม่มีเจตนาทุจริต แต่ก็หนีไม่พ้นที่จะถูกสงสัยได้

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง